

นิทาน แก้วหน้าม้า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเมืองอยู่เมืองหนึ่งชื่อว่า “มิลิลา” เมืองนี้ปกครองโดยกษัตริย์ทรงพระนามว่า “ภูวดลมงคลราช” พระองค์มีพระมเหสีทรงพระนามว่า “พระนางนันทา” ทั้งสองพระองค์ มีพระโอรสทรงพระนามว่า “ปิ่นทอง” พระนครเจริญรุ่งเรืองและสงบสุข ส่วนนางแก้วหน้าม้าเป็นธิดาสามีขุนชาวเมืองมิลิลา เหตุที่นางมีชื่อเช่นนี้เพราะก่อนตั้งครรภ์ผู้เป็นมารดาได้ฝันว่าเทวดานำแก้วมาให้ พอให้กำเนิดบุตรสาวเลยตั้งชื่อว่า “แก้ว” แต่เนื่องจากใบหน้าเหมือนม้า ชาวบ้านเรียกว่า “นางแก้วหน้าม้า” นางแก้วนั้นวัยไล่เลี่ยกับพระปิ่นทอง พระโอรสเมืองมิลิลา พระปิ่นทองนั้นมีรูปลักษณะที่งามอย่างชายชาติตรี มีญาณวิเศษสามารถล่วงรู้ลมฝนจึงเป็นที่รักใคร่ของชาวบ้าน

วันหนึ่งพระปิ่นทองได้มาขออนุญาตพระบิดากับพระมารดาออกไปเล่นว้าวที่ทุ่ง พระบิดามารดาก็ได้อนุญาต พระปิ่นทองได้ออกมาเล่นว้าวซึ่งลมแรงมาก ว้าวของพระปิ่นทองได้หลุดมือและปลิวไปไกลทำให้ทหารที่มากับพระปิ่นทองต้องพากันวิ่งตามว้าว ซึ่งนางแก้วเก็บว้าวหาได้และดีใจจะเก็บไว้เล่นเอง เมื่อพระปิ่นตามมาขอว้าวคืน นางแก้วขอสัญญากับพระโอรสว่าต้องมารับนางเข้าวังไปเป็นมเหสี พระปิ่นได้ยินแก้วพูดก็ทรงโกรธมากและคิดว่าหญิงผู้นี้พูดจาโยกโย้น่ารำคาญ พระองค์เกลียดนางยิ่งนักเมื่อเห็นนางมีใบหน้าที่ประหลาด แต่ก็ได้รับปากเพียงเพราะหวังอยากได้ว้าวคืน

นางแก้วรออยู่หลายวันไม่เห็นพระปิ่นทองมารับ นางแก้วจึงเล่าเรื่องให้พ่อกับแม่ฟังและขอให้ไปทวงสัญญา เมื่อพ่อแม่ไปทวงสัญญากับพระปิ่น ท้าวภูวดลกริ้วตรัสให้นำตัวไปประหาร แต่พระนางนันทาได้ทัดทานพร้อมเรียกพระโอรสมาสอบถาม พระปิ่นทองยอมรับว่าสัญญาจะให้มาอยู่กับสุนัข เมื่อพระปิ่นทองสัญญาแล้วพระนางนันทาสั่งให้ไปปรับตัวนางแก้วอยู่ในวัง ครั้งไม่มีวอทองมารับสมกับตำแหน่งมเหสี นางแก้วก็ไม่ยอมไปจนในที่สุดนางแก้วได้นั่งในวอทอง พร้อมกับแต่งตัวสวยพริ้ง พอมาถึงวังหลวง ท้าวภูวดลกับพระปิ่นทองเห็นนางแก้วรูปร่างหน้าตาแปลกใจ กริยามารยาทกระโดดกระเดกก็ทนไม่ได้ คิดหาทางกำจัดนางแก้ว แต่พระนางนันทานึกเอ็นดู

นางแก้วเข้าวังมาไม่นาน ท้าวภูวดลกับพระปิ่นทองหาทางกำจัดนางแก้ว โดยให้นางแก้วไปยกเขาพระสุเมรุมาไว้ในเมืองภายใน 7 วัน หากทำไม่สำเร็จจะต้องได้รับโทษประหาร แต่ถ้าทำได้จะจัดพิธีอภิเษกสมรสกับพระปิ่นทองนางแก้วออกไปตามป่า เสียงสัตว์อริษฐานกับเหล่าทวยเทพว่าหากตนเป็นเนื้อคู่ของพระปิ่นทองขอให้พบเขาพระสุเมรุ เดินทางต่อไปอีกสามวัน พบพระฤๅษีรีบเข้าไปกราบและเล่าเรื่องราวทั้งหมด พระฤๅษีมีใจเมตตาจึงช่วยถอดหน้าม้าออกให้ นางแก้วกลายเป็นหญิงที่งดงามโสกา แล้วเสกหนังสือเป็นเรือเหาะให้ลำหนึ่งพร้อมมอบีไต้ไว้เป็นอาวุธ นางแก้วจึงสามารถไปยกเขาพระสุเมรุมาถวายท้าวภูวดลได้สำเร็จ ส่วนท้าวภูวดลพยายามหาหนทางที่จะเสียดำสัญญาที่มีต่อนางแก้ว จึงมอบให้พระปิ่นทองเดินทางไปอภิเษกกับ “เจ้าหญิงทัตมาลี” ราชธิดาของท้าวพรหมทัต ก่อนเดินทางไปพระปิ่นทองกล่าวว่า ถ้ากลับมานางแก้วยังไม่มีลูกจะถูกประหาร นางแก้วนั่งเรือเหาะตามพระปิ่นทองไปแล้วถอดหน้าม้าออก ไปขออาศัยอยู่กับสองตายายในป่า เมื่อพระปิ่นทองผ่านมา นางแก้วก็ไปอาบน้ำที่ท่า พระปิ่นทองเห็นเข้าเกิดหลงรักและไปเกี่ยวพาราสี

จนได้นางแก้วเป็นเมีย ต่อมานางแก้วตั้งครรภ์ พระปิ่นทองต้องการกลับกรุงมณฑลและได้มอบแหวนให้นางแก้ว เพื่อยืนยันว่าเด็กในท้องเป็นลูกของพระปิ่นทองจริง

ขณะเดินทางกลับกรุงมณฑล ระหว่างอยู่ในทะเล เรือสำเภาของพระปิ่นทองถูกรมสูมพัดเข้าไปใน ถิ่นยักษ์ เมื่อนางแก้วคลอดบุตรชายชื่อว่า “ปิ่นแก้ว” ก็คิดจะพาลูกกลับไปหาพระปิ่นทอง โดยได้แวะไปลา พระฤๅษี พระฤๅษีบอกนางแก้วว่า พระปิ่นทองอยู่ในอันตราย นางแก้วฝากลูกไว้กับพระฤๅษีแล้วแปลงร่างเป็น ผู้ชายขึ้นเรือเหาะไปรบกับท้าวพาลราช เจ้าเมืองยักษ์จนได้รับชัยชนะ นางแก้วในร่างชายหนุ่มจึงเชิญ พระปิ่นทองให้ครองเมืองยักษ์ และตนขอเพียง”นางสร้อยสุวรรณ” และ “นางจันทา” ธิดายักษ์ทั้งสองตนไป เป็นชายา นางแก้วพาสองธิดายักษ์ไปหาพระฤๅษีแล้วเล่าเรื่องราวให้ฟังพร้อมถอดรูปให้ดู สองธิดายักษ์รับปาก ว่าจะเก็บเรื่องนี้เป็นความลับ นางแก้วจึงพาสองธิดายักษ์มามอบให้พระปิ่นทอง

ต่อมาพระปิ่นทองเดินทางกลับเมืองมณฑลพร้อมกับสองธิดายักษ์ นางแก้วได้พาลูกกลับมาเฝ้า พระปิ่นทอง ท้าวภูวดล พระนางนันทา นางสร้อยสุวรรณ และนางจันทา พร้อมกับกราบทูลว่าพระปิ่นแก้วเป็น พระโอรสของพระปิ่นทองกับนางแก้ว พระปิ่นทองกับท้าวภูวดลไม่เชื่อ นางแก้วเลยมอบแหวนที่พระปิ่นทอง เคยมอบให้ในร่างนางมณีรัตนา นางสร้อยสุวรรณและนางจันทาช่วยกันเลี้ยงดูพระปิ่นแก้ว ส่วนพระปิ่นทองนั้น ก็ยังคงสงสัยว่าตนไปมีลูกกับนางแก้วตั้งแต่เมื่อไร

เจ้าหญิงทศมาลีคิดถึงพระปิ่นทองจึงเดินทางมาหาพระปิ่นทอง เมื่อเดินทางมาพบพระปิ่นทองแล้วเกิด การหึงหวงกับนางสร้อยสุวรรณและนางจันทาสองธิดายักษ์ จนมีเรื่องทะเลาะวิวาท โดยนางแก้วเข้าช่วยเหลือ นางทศมาลีเห็นว่าสู้ไม่ได้จึงหนีกลับเมือง ต่อมาเจ้าหญิงทศมาลีได้ให้กำเนิดพระโอรส ตั้งชื่อว่า “เจ้าชายปิ่น ศิลป์ไชย”

“ท้าวกายมาต” ยักษ์ผู้ครองนครไกรจักร เป็นญาติของท้าวพาลราชซึ่งถูกแก้วสังหาร และนางสร้อย สุวรรณกับนางจันทากลายเป็นชายาของพระปิ่นทอง ก็เกิดแค้นใจยกทัพมาที่เมืองมณฑล พระปิ่นทองไม่ชำนาญ การรบ นางสร้อยสุวรรณและนางจันทาแนะนำให้ไปขอความช่วยเหลือจากนางแก้วหน้าม้า พร้อมบอกใบ้ให้รู้ ความจริงทั้งหมด เมื่อพระปิ่นทองรู้ความจริงทั้งหมด ก็ได้รับตามไปง้อขอคืนดีกับนางแก้ว นางแก้วยอมช่วยรบ เพราะเห็นแก่พระนางนันทา โดยแปลงร่างเป็นชายหนุ่มถือธนูธนูไปเฝ้าพระปิ่นทองโดยบอกว่าพี่แก้วให้มาช่วย นางแก้วไม่สามารถทำอะไรท้าวกายมาตได้ เพราะท้าวกายมาตมีฤทธิ์รักษาแผลได้ นางแก้วจึงขี้อ้อเข้าม ศีรษะท้าวกายมาต ทำให้มันตเสื่อม จึงสามารถจัดการได้ พอชนะศึกแก้วในร่างของชายหนุ่มขอลากลับพื้นที่ พระปิ่นทองจึงมั่นใจว่าต้องเป็นนางแก้วแน่นอน จึงตามไปหาที่ห้องกล่าวง้องอน นางแก้วหน้าม้าก็ทำเป็นเล่น ตัว พระปิ่นทองแกล้งทำที่เชือดคอตาย นางแก้วจึงยอมใจอ่อนถอดหน้าม้าออก เมื่อความทราบถึงท้าวภูวดล และนางนันทาก็ดีพระทัย จึงจัดพิธีอภิเษกสมรสให้นางแก้วเป็นมเหสีของปิ่นทองอย่างเอิกเกริก พร้อมทั้งกับ นางแก้วได้ชื่อใหม่ว่า “นางมณีรัตนา” นางแก้วจึงให้คนไปปรับพ่อกับแม่มาเลี้ยงดูอย่างมีความสุขในวัง ต่อมา ไม่นานนางแก้วก็ตั้งครรภ์อีกครั้ง และได้อยู่ครองเมืองมณฑลาร่วมกันกับพระปิ่นทองอย่างมีความสุขสืบไป